

شرح وظایف کارشناس بهداشت حرفه ای بیمارستان:

۱. تشکیل کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار با همکاری سایر اعضای مصوب، تهیه صورت جلسات، پیگیری صورت جلسات مربوطه مطابق آیین نامه مربوطه و ارسال یک نسخه صورت جلسات به مراجع قانونی شامل ادارات کار و مراکز بهداشت مربوطه

۲. تدوین خط مشی، استراتژی و اهداف واحد بهداشت حرفه ای بیمارستان هم سو با استراتژی و خط مشی بیمارستان.

۳. مشارکت در فرهنگ سازی در زمینه خط مشی، استراتژی و اهداف واحد بهداشت حرفه ای به کلیه کارکنان بیمارستان.

۴. تهیه و تدوین برنامه عملیاتی بهداشت حرفه ای بیمارستان با همکاری اعضا و اجرای آن مطابق جدول زمانبندی.

۵. همکاری در تدوین و اجرای برنامه مدیریت بحران و بلایا و شرکت در کمیته های مرتبط در بیمارستان.

۶. ارزیابی ریسک عوامل زیان آور شغلی و تحلیل نتایج ارزیابی و ارائه راهکارهای کنترلی بر اساس الویت بندی ریسک (شناسایی، اندازه گیری و ارزشیابی کلیه عوامل زیان آور فیزیکی، شیمیایی، ارگونومیک، بیولوژیکی و روانی محیط کار) و تهیه گزارش.

۷. تدوین شناسنامه بهداشت حرفه ای بیمارستان شامل نقشه جامع بیمارستان و مکان یابی واحد ها، تهیه لیست کلیه مشاغل موجود ، تهیه لیست کلیه پرسنل رسمی، پیمانی، قراردادی و پیمانکاران و کلیه کارآموزان و کارورزان.

۸. بازدید بخش ها ، تهیه گزارش و تکمیل چک لیست های بهداشت حرفه ای مربوطه و اعلام کلیه ایرادات و نواقص حفاظتی و بهداشتی و ارائه پیشنهادات لازم جهت رفع آنها و انجام پیگیری های مربوطه

۹. شناسایی عوامل زیان آور محیط کار، پیگیری در خصوص اندازه گیری آنها و ارائه اقدامات کنترلی.

a. مخاطرات فیزیکی.

b. مخاطرات شیمیایی.

c. مخاطرات بیولوژیکی.

d. مخاطرات ارگونومیک، روانی - اجتماعی و فاکتورهای سازمانی .

۱۰. نظارت بر نحوه اندازه گیری عوامل زیان آور محیط کار بر اساس اهداف از پیش تعیین شده با توجه به اصول و شرایط

۱۱. اقدام جهت استقرار و راهبری سیستم مدیریت مواد شیمیایی (شناسایی و ارزیابی مواد شیمیایی موجود و تهیه برگه های ایمنی مواد شیمیایی برای کلیه مواد شیمیایی مورد مصرف و استفاده در کلیه مکانها و آموزش کلیه موارد به شاغلین در معرض (با همکاری سایر بخش های مرتبط و یا علاقمند در بیمارستان) در مراحل انبارش و نگهداری، مصرف و دفع بهداشتی) مطابق پروتکل های مرکز سلامت محیط و کار به منظور کنترل آلودگی محیط کار و پرسنل.

۱۲. تعیین نوع وسایل حفاظت فردی متناسب هر شغل براساس ارزیابی ریسک انجام شده ، همکاری و نظارت بر کیفیت آن ها براساس فرآیند انتخاب و خرید با واحد مربوطه ، آموزش و نظارت بر استفاده مستمر و نگهداری صحیح از وسایل حفاظت فردی

۱۳. همکاری با پزشك طب كار و يا دوره دیده بیمارستان (و يا پزشك طب كار و يا دوره دیده همكار بیمارستان) جهت برنامه ریزی فرآیند انجام معاینات پرسنل (قبل از استخدام و دوره ای) برای شغل هاي موجود و تهیه جدول آزمایشات اختصاصی به تفکیک نوع شغل .

۱۴. نظارت برانجام معاینات پزشکی(قبل از استخدام ودوره ای) و تشکیل پرونده بهداشتی پرسنل بر اساس دستورالعمل ها و پروتکل های مربوطه، ابلاغ شده از مرکز سلامت محیط و کار

۱۵. برنامه ریزی برای اجرا و نظارت برانجام معاینات شغلی(قبل ازاستخدام، دوره ای و اختصاصی) و تشکیل پرونده سلامت شاغلین و اقدام جهت آنالیز نتایج معاینات شغلی و تهیه برنامه ها و اقدامات اصلاحی و ارایه گزارش بر اساس دستورالعمل ها و پروتکل های جاری

۱۶. اعلام موارد مشکوک بیماریهای حرفه ای به طریق مدیر بیمارستان و مراکزمربوطه

۱۷. تهیه دستورالعمل های ایمنی تجهیزات ، ساختمان، تجهیزات حمل و نقل و ...

۱۸. همکاری برای ایجاد، اجرا و نظارت بر فرآیند ثبت، بررسی ، آنالیز و گزارش دهی حوادث و بیماری هاي ناشي از كار و ارسال گزارش لازم و به موقع به مراجع ذیربط (مراکز بهداشتی درمانی، اداره كار ، تامین اجتماعی و ...)همکاری مستمر در سیستم مدیریت کیفیت، حاکمیت بالینی، اعتبار بخشی وسایر امور مربوطه.

۱۹. تهیه و تدوین نیاز های آموزشی کارکنان در زمینه بهداشت حرفه ای.

a. آموزش عوامل زیان آور محیط کار به تفکیک بخش های بیمارستان .

b. آموزش نحوه صحیح استفاده از برگه هاي ایمني مواد شیمیایی در مواجهه با عوامل زیان آور شیمیایی.

c. آموزش نحوه صحیح و ارگونومیک حمل بار .

d. آموزش موازین بهداشت حرفه ای به کارکنان در طی دوران حاملگی .

e. همکاری درآموزش دستورالعمل مدیریت خطر در شرایط اضطراری.

f. آموزش موارد کاربرد و راهنمای عملی استفاده از وسایل حفاظتی (گان، ماسک، محافظ چشم، دستکش، کفش و روپوش).

g. آموزش رعایت الزامات بهداشت حرفه ای - ایمنی کارکنان در صورت مواجهه با آلاینده های محیط کار.

۲۰. اجرای برنامه آموزشی و ارزشیابی مستمر و مصوب برای کلیه شاغلین بیمارستان با همکاری واحد آموزش بیمارستان در عرصه بهداشت حرفه ای.

۲۱. تهیه و تدوین کتابچه سلامت شغلی و بهداشت حرفه ای بیمارستان.

۲۲. برنامه ریزی برای طراحی و استقرار سیستمهای مدیریت ایمني و بهداشت حرفه ای براساس سیاست ها و اهداف مدیریت ارشد بیمارستان.

۲۳. همکاری در تنظیم و نظارت برچگونگی اجرای قرارداد با پیمانکاران در زمینه بهداشت حرفه ای و رعایت مقررات واحد بهداشت حرفه ای مطابق با آئین نامه های مربوطه و از جمله آیین نامه ایمنی امور پیمانکاری.

۲۴. جمع آوری، آنالیزو ارسال به موقع آمارو اطلاعات مربوطه مورد نیازمعاونت/ شبکه ها و مراکز بهداشتی درمانی و سایر مراجع ذی صلاح.

۲۵. به روز رسانی اطلاعات و آگاهی کارکنان واحد بهداشت حرفه ای و ارتقاء سطح آگاهی کارکنان این واحد از طریق شرکت در دوره های آموزشی

۲۶. شرکت در کلیه جلسات آموزشی و بازآموزی، همایش ها و جلسات کمیته های تخصصی حسب درخواست ریاست/مدیریت بیمارستان

۲۷. مستندسازی اقدامات و پیگیری های بهداشتی انجام شده در خصوص مشکلات بهداشت حرفه ای در بیمارستان

۲۸. ارسال يك نسخه از کلیه اقدامات انجام شده و نتیجه اندازه گیری عوامل زیان آور محیط کار مطابق با چك لیست هاي بهداشت حرفه ای به معاونت بهداشتی..

حرفه ای

تاریخچه ای از بهداشت حرفه ای در ایران و جهان

مقدمه

انسان از آغاز آفرینش به منظور استمرار حیات ، به کار و کوشش مجبور بوده و در این راه سختی های بسیاری را متحمل شده است . امروزه به علت رشد روزافزون جمعیت و مصرف بیش از اندازه و برپایی صنایع بزرگ ، استفاده از انواع ماشین آلات ، تجهیزات ، فرآیندها ، موادشیمیایی و ... امری گریزناپذیر شده است . صنعتی شدن و تولید فزاینده ، مخاطراتی گوناگون را برای نیروی کار به ارمغان آورده و موجب شده نیروی کار در معرض عوامل زیان آور بسیار قرار گیرد ، عواملی که جزء جدایی ناپذیر صنعت و تولید به شمار می آیند و همواره تندرستی نیروی کار را تهدید می کنند .

نیروی کار هر کشور ، بویژه کشورهای در حال توسعه ، بخشی پراهمیت از سرمایه ملی دانسته شده و از پایه های توسعه اقتصادی و اجتماعی انگاشته می شود . ازاین رو ، حفاظت از تندرستی نیروی کار و بهسازی محیط کار از اهمیتی شایان توجه برخوردار است . بی گمان ، اقتصادی شکوفا و صنعتی خودکفا بدون داشتن نیروی کار سالم و تندرست امکان پذیر نخواهد بود .

بهداشت حرفه ای شاخه ای از علم بهداشت است که با شناسایی ، ارزشیابی و کنترل عوامل زیان آور در محیط کار از بروز بیماریها و عوارضی که ممکن است توسط عوامل زیان آور فیزیکی ، شیمیایی ، بیولوژیکی ، ارگونومیکی بوجود آید ، جلوگیری می کند . کنترل عوامل تهدید کننده سلامت در محیط کار تا حد زیادی از ظهور عواقب و عوارض بعدی شامل بیماریها و حوادث شغلی و رکود اقتصادی و کاهش بهره وری بعثت از کار افتادگی می کاهد برای اولین بار سقراط و ابوعلی سینا در آثار خود از دردهای شکمی قولنج مانند در بین کارگران نقاش نام برده اند که مسلماً " با سرب موجود در رنگهای مصرفی ارتباط داشته است . پس از این تاریخ به چهره های درخشانی در تاریخ برمی خوریم که اکثر اوقات عمر خود را به مطالعه در کارگاهها و معادن و بررسی بیماریهای ناشی از کار گذرانیده اند

تاریخچه بهداشت حرفه ای در ایران:

شروع فعالیتهای رسمی در زمینه ایمنی و بهداشت کار در ایران به سال ۱۳۲۵ همزمان با تشکیل وزارت کار و امور اجتماعی و تدوین قانون کار بر می گردد. در سال ۱۳۳۷ قانون مزبور با اصلاحات و تغییراتی بصورت قانون به تصویب رسید که در این قانون وظایف مربوط به ایمنی و بهداشت کار بعهده اداره کل بازرسی کار محول گردیده بود.

این وضعیت تا قبل از سال ۱۳۶۲ ادامه داشت تا اینکه پس از تشکیل جلسات متعددی کارشناس و جلب نظر وزارت کار و امور اجتماعی و وزارت بهداری وقت و پیشمهاد و تصویب نامه مورخه ۱۳۶۲/۱۰/۳ هیئت دولت و به منظور جلوگیری از دوباره کاری و ارتقاء کیفیت ارائه خدمات برای حفظ و بالا بردن سلامت شاغلین، مسائل بهداشتی محیط کار و کارگران به وزارت بهداری محول گردید و انجام این وظیفه، ابتدا واحدی تحت عنوان واحد بهداشت حرفه ای در دفتر کل خدمات بهداشتی ویژه تاسیس و سپس به اداره کل بهداشت حرفه ای تغییر نام یافت. اداره کل بهداشت حرفه ای در آن زمان مسئولیت حفظ و ارتقاء سطح سلامت نیروهای شاغل کشور در حرف مختلف را عهده دار گردید تا اینکه با تصویب قانون کار جدید در تاریخ آبانماه سال ۱۳۶۹ و به استناد ماده ۸۵ این قانون وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی عهده دار نظارت بر مسائل بهداشتی درمانی کارگران و محیط کار و وزارت کار و امور اجتماعی عهده دار نظارت بر ایمنی و حفاظت فنی کارگران گردید.

در حال حاضر مسئولیت نظارت و اجرای برنامه ها و طرحهای بهداشت حرفه ای در کشور بعهده مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی میباشد.

آشنایی با بهداشت حرفه ای

بهداشت حرفه ای روند پیش بینی ، تشخیص ، ارزیابی و کنترل مخاطرات ، تندرستی در محیط کار ، با هدف تامین ، حفظ و ارتقای سطح سلامت کلیه کسانی است که کار می کنند و همچنین به منظور حفظ محیط زیست می باشد .

برای رسیدن به این هدف ، هرچه نظام ارائه دهنده خدمات بهداشت حرفه ای بیشتر با نیازهای کارکنان همسو و هماهنگ باشد ، احتمال توفیق آن بیشتر بوده و در نتیجه جامعه کار ، سالم تر خواهد بود . این نظام نباید فقط به مراجعه کنندگان به درمانگاه به علت ابتلا به بیماری های شغلی و غیرشغلی یا مصدومین حوادث ناشی از کار توجه کند بلکه باید با حضور مستمر در محل های شغلی، توان شناسایی و حل مشکلات واقعی بهداشتی و ایمنی کارکنان را داشته باشد .

یکی از مهمترین اصول ارائه خدمات بهداشت حرفه ای که باید همواره مورد بازنگری قرار گیرد ، بهره مندی از فن آوری مناسب است . این مسئله ابعاد مختلفی ازجمله فرهنگ جامعه و مدیریت ، تجهیزات و امکانات ، نیروی انسانی متخصص ، منابع مالی و ... را دربرمی گیرد .

اهداف بهداشت حرفه ای :

کمیته مشترک سازمان بهداشت جهانی و سازمان بین المللی کار که در سال ۱۹۵۳ در ژنو تشکیل شد ، هدف های بهداشت حرفه ای را چنین بیان نمود :

الف - تامین ، حفظ و ارتقای سطح سلامت جسمانی ، روانی و اجتماعی کارکنان در هر پیشه ای که هستند .

ب - پیشگیری از بیماری ها و حوادث ناشی از کار .

ج - انتخاب کارگر یا کارمند برای محیط شغلی که از نظر جسمانی و روانی توانایی انجام آن را دارد ، و یا به طور اختصار تطبیق کار با انسان و درصورت عدم امکان ، تطبیق انسان با کار .

هدف بهداشت حرفه ای

هدف بهداشت حرفه ای را کمیته مشترک کارشناسان سازمان بهداشت جهانی و سازمان بین المللی کار چنین تعریف کرده اند (ارتقاء و تامین عالی ترین درجه ممکن وضع جسمی، روانی و اجتماعی کارکنان همه مشاغل، جلوگیری از بیماری ها و حوادث شغلی، انتخاب کارگر و یا کارمند برای محیط و شغلی که از لحاظ جسمی و روانی قدرت انجام آن را دارد و یا بطور اختصار تطبیق کار با انسان و در صورت عدم امکان این امر، تطبیق انسان با کار).

برنامه بهداشت حرفه ای

در کشور های در حال توسعه صنعتی همزمان با صنعتی شدن، برنامه های نیز باید در جهت ارتقاء سطح بهداشت کارگران و یا بطور کلی مزد بگیران و حفاظت آنان در مقابل بیماریها و حوادث ناشی از کار تهیه و به مرحله اجرا درآید. وسعت و نوع اینگونه برنامه ها بستگی کامل به میزان و سرعت صنعتی شدن، امکانات و مقدرات بهداشتی و درمانی، وضع اقتصادی و اجتماعی، پراکندگی مراکز صنعتی در کشور و عوامل نظیر اینها دارد.

مهمترین اهداف بهداشت حرفه ای با توجه به سنجه های اعتبار بخشی

الف) بهداشت حرفه ای و سلامت کارکنان

شناسایی - ارزیابی - اندازه گیری و کنترل عوامل زیان آور شغلی

دستاورد های این هدف:

- ✓ حفظ ، تامین، ارتقاء سطح سلامت کارکنان، افزایش بهره وری و رضایتمندی نیروی کار
- ✓ پیشگیری از بروز بیماریهای ناشی از کار
- ✓ افزایش رضایتمندی بیماران و همراهان آنها از ارائه کنندگان خدمات و محیط دریافت خدمات

ب) کنترل ایمنی و سلامت شغلی همه گروههای ذینفع

دستاورد این هدف:

- ✓ ارتقا سطح سلامت و کارایی همه کارکنان بیمارستان.
- ✓ افزایش دسترسی کارکنان به خدمات بهداشت حرفه ای.
- ✓ حفظ سرمایه های انسانی بیمارستان.
- ✓ افزایش اعتماد به نفس شاغلین به دلیل کار در محیط ایمن.

ج) مدیریت مخاطرات شغلی متناسب با فعالیت بخشها و واحدهای مختلف

دستآورد/این هدف:

- ✓ شناسایی، معرفی و اعلام کانونهای ایجاد خطرات در بخشها و واحدها.
- ✓ پیشگیری از بروز حوادث و بیماریهای شغلی.
- ✓ برآورد خسارات ناشی از بروز حوادث.
- ✓ کسب آمادگی مقابله با شرایط خطر.

د) مدیریت ایمنی مواد شیمیایی در بیمارستان

دستآورد/این هدف:

- ✓ اطمینان از حفظ سلامت انسان و محیط در مقابل اثرات زیانبار مواد شیمیایی.
- ✓ پیشگیری از استفاده نایمن و کنترل بروز حوادث شیمیایی در بیمارستان و محیط زیست.

چ) کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار در امر بهبود ایمنی و سلامت کارکنان

دستآورد/این هدف:

- ✓ جلب مشارکت کارکنان و نظارت بر حسن اجرای مقررات حفاظت فنی و بهداشتی در محیط کار.
- ✓ پیشگیری از حوادث و بیماریها، از طریق طرح مسائل ومشکلات حفاظتی و بهداشتی در جلسات کمیته.
- ✓ انعکاس تمامی ایرادات و نواقص حفاظتی و بهداشتی و پیشنهادات لازم جهت رفع آنها.
- ✓ برخورد سیستماتیک، مدرن و سازمان یافته با اصول بهداشت حرفه ای در بیمارستان.

ح) آزمایشات پزشکی قبل از استخدام:

انتخاب کار باید از روی عقل و بصیرت و با توجه به میزان قدرت و قابلیت و حتی الامکان متناسب با ذوق و استعداد شخصی باشد تا بتواند باعث تقویت دائمی قوای بدن و موجب شادی و نشاط گردد.

کارگری که کاری را بدون توجه به استعداد و قابلیت خود و فقط از روی اظطرار و رفع بیکاری انتخاب کند نه تنها از عهده کار برنخواهد آمد بلکه بسیار احتمال دارد که روزی کار بر او چیره شده و حوادث جبران ناپذیری برای وی به بار آورد و چه بسا که موجب ضرر و زیان و هلاک خود و دیگران گردد. امروزه متخصصان بهداشت شغلی بر این عقیده اند که نه تنها افراد سالم بلکه آنان که نقص بدنی دارند و یک یا چند عضو خود را از دست داده اند نیز می توانند کاری انجام دهند، ولی هر کاری برای فرد معینی مناسب است و هر کس به تناسب استعداد و توانایی خود در خور کاری است. بنابر این لازم است که همه متقاضیان کار قبل از استخدام از نظر سنجش سلامتی و توانایی انجام کار و هدف های دیگر مورد معاینه پزشکی قرار گیرند.

مهمترین اهداف معاینات قبل از استخدام عبارتند از:

- تعیین استعداد بدنی و قابلیت شخص برای کار مورد نظر .
- تعیین حدود سلامتی متقاضی و محدودیت هایی که باید در کار بعدی خود داشته باشد.
- تشخیص زودرس بیماری ها و درمان آن ها.
- تعیین ضایعات و نواقص قبلی متقاضی و ثبت در پرونده، به این هدف که بعدا به حساب ضایعات ناشی از کار منظور نشود .
- کشف بیماری های مسری کارگر و جلوگیری از انتشار آنها .
- تعیین فواصل معاینات بعدی با توجه به وضع کارگر و شرایط محیط کار .
- تشکیل پرونده بهداشتی و استفاده از آن در مراجعات بعدی کارگر .

- معاینات پزشکی دوره ای

پزشک بهداشت شغلی موظف است که هرچند وقت یکبار برای وصول به هدف های زیر معایناتی را از کارگران تحت نظر خود به عمل آورد:

- تشخیص زودرس بیماری ها و عوارض ناشی از کار و اقدام به درمان فوری آنها
- توصیه برای تغییر شغل و یا محدود کردن کار افراد بیمار
- تعیین اثر محیط کار بر سلامت کارگران
- ارزشیابی روشهای پیشگیری و ایمنی

- معاینات اختصاصی

تحت این عنوان می توان از معاینات زیر نام برد:

- معاینات اختصاصی پرسنل مشاغل سخت و زیان آور
- معاینات در موقع تغییر شغل
- معاینات هنگام برگشت به کار مجدد پس از بیماری و حادثه
- معاینات پزشکی مدیران
- معاینات پزشکی در مقابل درخواست
- برنامه های مربوط به حفاظت و ایمن
- ایجاد امکانات درمانی و کمک های اولیه

- برنامه های مربوط به آموزش بهداشت

- برنامه های مربوط به تغذیه

- برنامه های مربوط به نو توانی